

Skifte - Brev for Peter Jacobsen Clausen i Almsted.

den 5. marts 1812

Almsted 22, matikel 11, Tjørnegården.

I henhold til denne kontrakt har Jacob Clausen i Almsted bestemt sig for, at afstaa sit festeboel til sin søn af første ægteskab Peter Jacobsen Clausen og sammen med sin hustru Maria at tage paa aftægt. Under medvirkning at synsmændene Jørgen Christensen Hess, Hundsløv, Hans Christensen Møller, Naskersgaard, Claus Jessen Linnegaard Hundsløv og Peter Andresen af Notmark blev ejendommen vurderet og følgende status opstillet.

Passiver:

	Rdl	Ski.
Omkostninger ved retsvæsen og taksionsforretningen	11	32
Forfaldene contribunale og tjeneste penge pr. 1 maj	9	4
Omkostninger i dagens anledning	2	-
En fordring fra pastor Wiht i Notmark +renter	100	16
Fordring fra smed Jørgen Hinrichsen, renter modtaget,	70	-
Fordring fra sypigen Anna Marie Hansen 70 Rdl. +renter	73	
Do. fra tjenestekarl Christian Michelsen, Notmark præstegaard, capital 50 Rd. og renter 2 Rdl.	52	-
Til overtageren Peter Jacobsen Clausen for tilbageholdt tjenesteløn 55 Rdl og dertil ifølge rets-bestemmelse af 12. septb. 1792 an maternis 10 Rdl	65	-
Til mandens datter af første ægteskab, Nana Elisabeth til udstyrspenge 85 Rdl og maternis 10 Rdl.	95	-
Til sønnen af andet ægteskab Nicolaj Jacobsen for løntilgodehavende	10	-
Til datteren af første ægteskab Syndet, enke efter afdøde feste boelamand Jens Christensen Ellnef an maternis	10	-
Summa af passiver	549	36

Activer:

	Rdl	Skl.
1 4 køer. 1 kvie og 2 kalve	81	
2 3 heste	58	
3 2 faar og 1 buk	5	
4 1 so	10	
5 1 ny vogn med sæder	26	
6 3 arbejdsvogne med tilbehør	40	
7 det forhaandenværende seletøj	5	32
8 3 jernharver	5	16
9 2 plove med tilbehør	5	16
10 1 slæde	1	16
11 1 tromle		16
12 et parti nyttelsestræ til vogne	4	
13 4 økser og 4 borer	2	-
14 1 hakkelseskiste og 4 forke	1	16
15 1 handmølie, 1 bagetrov halvparten af en skuffe	3	32
16 2 jernstenger, 5 tørvespader og gammelt jerntøj	4	16
17 kobberkedel	6	32

18	14 mælkebøtter og 2 malkespande	2	16
19	3 gryder og 3 træspisegrejer		36
20	5 sigter		24
21	1 salttrog		16
22	9 sække	1	24
23	1 spindehjul og haspet	-	32
24	1 daglig seng	5	16
25	1 dito	7	-
26	1 øltønde	1	-
27	1 bilæggerovn	10	-
28	5 1/2 tønder sæd og brødkor- a. 3 Rdl	16	24
29	8 tønder byg a. 2 Rdl. 16 skl.	18	32
30	3 tønder ærtet a. 2 Rdl.	6	-
31	2 skepper rug a. 12 ski.		24
32	3 tønder og 2 skepper boghvede a. tdr. 2 Rdl. 16 skl.	7	28
33	9 1/2 tønder havre a. 1 Rdl 16 ski.	12	32
34	7 lispund og 5 pund røgeu flæsk , a.sisp.1 Rdl	7	17
35	Det paa ejendommen befindende gavntre af bøge og ege i skoven stilles til overtagerens lovmæssige disposition	24	-
56	De paa ejendommen staaende bygninger takseres til	400	
	Samtlige aktiver takseret til	782	33
	Herfra drages passivernes summa	549	56
	Tiovers bliver	232	45

i Slesvig Holstens courant mønt.

Af dette beløb overtager tiltræderen Peter Jacobsen Clausen 32 Rdl. 45 ski, hvorimod han overtager efterfølgende forpligtelser :

1. At sende begge sine halvbrødre, Nicolai og Claus, ifald de bliver indkaldt til militrtjeneste, under denne tjeneste til at sende enhver af dem, en gang aarlig en levnedsmiddelkurv, ansvarlig fyldt som det er skik i landet og byen, uden vederlag.

2. At yde sine endnu ugifte søskende, ifald disse efter forældrenes død skulde komme i forlegenhed for bolig, enten dette skyldes sygdom eller andre fri bolig ophold paa ejendommen saalænge behov derfor maatte vare.

3. Hans 5 ugifte søskende Marie, Elisabeth og Nicolai og Claus skal have hver 20 Rdl. tilsammen 60 Rdl, saa disse ved tilkommende ægteskab kan faa et tilsvarende udstyr som deres gifte søskende har faaet. Næmlig: 1 tønde rug, 1 drittel smør og en ko.

Det bliver tilsammen 92 Rdl 45 skl. saa der til aftræderen bliver til rest 140 Rdl

Denne gældsforpligtelse paa 140 Rdl, tillige med det til søskende staaende beløb paa 60 Rdl paa-tager overtageren at betale den fratrædende og til søskende beløbet i Slesvig - Holstens courant mønt inden udgangen af et aar fra dags dato et regne. I tilfælde at et beløb maatte blive staaende skal dette forsvarlig forrentes. Tiltræderen overtager alle opførte passiver og betragtes som selvskyldner for disse.

Han paatager sig samtlige afgifter og heftelser paa gaarden for indeværende aar og i tiden fremover. Til den fratrædende og hans ægtefælle Maria skal den tiltrædende forpligte sig til at yde den nærmere aftalte aftægtsforpligtelse paa en forsvarlig maade.

Denne aftægtsforlignelse bestaar af følgende poster:

- a. Den fratrædende og hans kone har ret til at benytte den til boelet hørende aftægtsbolig paa 4 fach til beboelse. Den skal til enhver tid holdes i forsvarlig stand af boelsmanden.
- b. Fri benyttelse af den til aftægten bestemte kaalgaard, som er beliggende paa sydsiden af aftægtsboligen. Den skal holdes forsvarligt indhegnet. Foruden frugten af den derstaaende Rambover æbletræ har de ret til frugten af et Nonnetit og, et sødt æbletræ som begge staa i boelet æblehave paa sydsiden. Indhegningen af aftægtskaalhaven saavel som vedligeholdelsen deraf tilkommen boelsmanden.
- c. Hvert aar skal boelsmanden levere dem : 3 tdr. rug, 3 tdr. byg, 1 tdr. ærter, 1 tdr. boghvede, 1 tdr. havre, og endvidere 8 læs brænde, deraf et læs tørv og 2 Læs (Toppholz) kvas, som brændselet fremskaffes paa boelet. Hvert aar leveres et lille gris, naar det kan æde og drikke selv. Naar der et aar ingen grise bliver tillagt paa boelet skal boelsmanden anskaffe et godt ornegrise og levere denne til rette tid.
- d. Der skal holdes 1 ko og 2 faar hele aaret sammen med de bedste af boelet køer og faar, og om vinteren skal denne ko staa sammen med de køer som omtrent skal kælv paa samme tid.
- e. Efter behov skal der bages brød og derefter tørres korn.
- f. Hvert aar skal der saaes 1 skeppe hørfrø, som aftægtsfolk selv leverer, paa en dertil velegnet ager paa boelet.
- g. De har fri adgang til boelet brønd for at hente vand, og ligeledes til bagehuset for der, under benyttelsen af de der forefindende redskaber, at udføre alle de arbejder som der plejer at blive udrettet der.
- h. Der maa stilles køretøj til raadighed til kørsel til kirke eller til andet kørsel paa landet, dog ikke i en tid da boelsmanden nødvendigvis skal bruge hestene til arbejder som ikke taaler at udsættes.
- i. Har aftægtsfolkene ret til at holde et par høns paa gaardspladsen.
- k. Det er boelsmandens pligt at yde aftægtsfolkene, i sygdomstilfælde eller ved tiltagende alderssvaghed, fornøden opvarning og pleje, levere dem mælken i huset, udføre formalingen af kornet paa haandmøllen, behandle høren indtil den saakaldte skagning, og andre tjenester af denne art.

Naar aftægtsfolkene ko bliver tjenlig til udskiftning, har disse en gang ret til at udvælge sig en ny ko blandt boelsmandens køer, dog maa denne førinden selv udvælge sig en først.

1. Den afgaaende ko, saavel som den ny udvalgte, ifald den efter aftægtsfolkene død endnu forefindes, tilfalder boelsmanden uden vederlag. Denne foreskrevne afgiftsydelse bliver staaende uafkortet saalænge fratræderen er i live, ogsaa om han skulde blive enkemand igen. Skulde derimod hans kone Maria blive enke, saa falder, efter konfirmationen af det yngste barn følgende ydelser bort, til fordel for boelsmanden:

- a 12 skepper rug
- b 12 skepper byg
- c 4 skepper ærtet
- d 4 skepper boghvede
- e 4 skepper havre
- f 1 læs kvas
- g der skal holdes 1 faar mindre
- h der skal kun udsaaes en halv skeppe hørfrø.

Alle andre poster af afgiftsydelser skal ydes enken ogsaa efter børnenes konfirmation som foreskrevet i hendes livstid.

Efter at disse ord er blevet forelæst og i dansk sprog er blevet gjort forstaaeligt, saa har de vedkommende godkendt denne overenskomst, saa har den tiltrædende Peter Jacobsen Clausen erklæret sig villig til at lade denne indføre som en hypothek paa boelet, og forpligter sig til at efterkomme alle disse i dette "instrument" kontrakt forekommende forpligtelser som det paahviler ham ved overtagelsen af hans faders boel, med den (beføjelse) ret til at nyde alle retigheder som det tilstaar den retsmæssige erhverver, og alle hans efterkommere efter foreskrevne, allerhøjeste landes love.

De, ved begyndelsen af dette doument anførte retsomkostninger 11 rigsdaler 32 skilling og endvidere den. retsmæssige ½ % kongl. skat med 4 rigsdaler 32 skilling er betalt pr. kontant.

A. Ret Supra (paa rettens vegne)
in Ejdem i embedsmedfør

Matthiesen
Hardersfoged

A. Tirmermann
Acutuorius (Advokat)

Protocolleret fol. 359 Augustenborg Hardersfogteri
den 5te marts 1812 skifts protocoll pay 7219

Matthiesen

Anmerkning:

De betræffendes underskrifter mangler. En rimelig forklaring er sikkert, at disse ikke har kurnet skrive deres navne. Paa en senere udfærdiget skiftecontract, dateret den 18. october 1827 har nævnte undertegnet:

Peter Jacobsen Clausen, mit beigefaster feder (med ført pen).

Ellen Jessen, mit beigefaster feder (med ført pen) hans anden hustru.

Den af hertug Christian August egenhændig undertegnede bekræftelse af Extrakten og .reglementet angaaende reguleringen af hoveritjenesten af 5. juli 1805.

med forbehold, at det med mølletvangen vedbliver at forholde sig som hidtil.

Anerkant, undertegnet og forseglet.

Saaledes sket paa vort slot Augustenborg den 22. april 1817.

C A HzS1H Augustenborg.

Christian August Hertug til Slesvig Holsten Augustenborg.

snore og Segl.

Hertugens anerkendelse af arvefestebrevet til Peter Jacob Clausen i Almsted

I anledning af det af os aproberet skiftebrev af 5 marts 1812 bliver foranstaaende Arvefestebrev til den nuværende ejer af festeboelet Peter Jacobsen Clausen og hans arvinger naadigst bekræftiget, hvorfor han før tilstaaelsen i stedet for de sædvanlige 2 prcent af værdien af gaarden landerier og skatten har betalt 20 rigsdaler courant eller 52 rigsbankdaler sølv mønt til vor kasse.

Givet paa vort slot Augustenborg den 22. april 1817.

C A HzSHA Augustenborg.

Christian August Hertug til Slesvig Holsten Augustenborg.